

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Milana Podhrázkého a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce

Y. M., zastoupeného Mgr. Vratislavem Tauberem, advokátem se sídlem Brno, nám. 28. října 9, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra, Odboru azylové a migrační politiky**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 8. 2015, č. j. 41 Az 1/2015 - 47,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce v řízení před Krajským soudem v Brně napadl žalobou rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 12. 2014, č. j. OAM-387/ZA-ZA04-ZA05-2014. Žalovaný tímto rozhodnutím žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

V žalobě proti uvedenému rozhodnutí žalobce připomněl, že důvodem jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany byla hrozba nástupu vojenské služby ve spojení s jeho zdravotním stavem. Žalobce trpí vážným onemocněním spočívajícím v zažívacích potížích („ucpání“ střev), i přesto však hrozbě nástupu vojenské služby čelí. V případě odvodu je vysoká pravděpodobnost zhoršení jeho zdravotního stavu v takové míře, že se ve skutečném ozbrojeném konfliktu stane snadnou obětí nepřítele. Žalovaný podsouval žalobci, že důvodem jeho žádosti je vyhýbání se vojenské službě a zpochybnil reálnost nástupu žalobce do vojenské služby. Dostatečně však nezohlednil možnost udělení humanitárního azylu a měl se též detailněji zabývat i možností udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu.

Krajský soud v Brně žalobu zamítl rozsudkem označeným v záhlaví tohoto rozhodnutí. Z toho, co žalobce sdělil, je podle soudu zcela evidentní, že podmínky § 12

zákonu o azylu v dané věci nebyly splněny a na žalobce se nevztahuje ani § 13 téhož zákona. Dány pak nejsou ani podmínky pro udělení humanitárního azylu dle § 14 zákona o azylu. Soud nepochybnil, že žalobce má zdravotní problémy, odpovídající péče mu však může být poskytnuta na Ukrajině. Žalobci podle soudu nelze udělit ani doplňkovou ochranu. V západní části Ukrajiny, kde žalobce žil před odchodem do ČR, nebyl žádný ozbrojený konflikt. Soud tvrzení žalobce zhodnotil jako účelová s tím, že k legalizaci pobytu žalobce na území ČR nemůže sloužit mezinárodní ochrana.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobce („stěžovatel“) kasační stížnost, a to s odkazem na § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Stěžovatel s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55 (všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz) namítl, že mu měl být s ohledem na jeho zdravotní stav udělen humanitární azyl. Pokud by nemohl dodržovat přísný stravovací režim, došlo by k výraznému zhoršení jeho stavu do té míry, že by byl ohrožen jeho život. Nebezpečí vážné újmy na zdraví nespočívá pouze v nebezpečí válečném, ale vzniká i v důsledku zdravotního stavu stěžovatele. Jeho současný zdravotní stav a nucený odvod nelze hodnotit izolovaně, jak to učinil krajský soud, ale ve vzájemných souvislostech. Závěrem dodal, že nemá-li ozbrojený konflikt charakter tzv. totálního konfliktu, musí žadatel prokázat „dostatečnou míru individualizace“, jak plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2015, č. j. 9 Azs 13/2015 - 69. Tomu stěžovatel dostal. O tom, že se obavy stěžovatele se zakládají na reálném nebezpečí, svědčí, že z vesnice, odkud pochází, již bylo odvedeno a ve válce zabito několik mužů.

Žalovaný navrhl zamítnutí kasační stížnosti. V podrobném vyjádření k žalobě především uvedl, že v případě stěžovatele nelze shledat existenci důvodné obavy, že by mu v případě návratu na Ukrajinu hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu. Skutečnosti uváděné stěžovatelem jsou pouze hypotetické a nepředstavují reálnou a bezprostřední hrozbu nebezpečí vážné újmy. Branná povinnost je legitimní občanskou povinností, přičemž k otázce aktuálního stavu ozbrojeného konfliktu na Ukrajině se již Nejvyšší správní soud opakovaně ve své judikatuře vyjádřil. Pokud jde o otázku humanitárního azylu, žalovaný se podrobně zabýval zdravotním stavem stěžovatele, jeho rodinnou, sociální i ekonomickou situací a přihlédl rovněž k jeho věku. Mezinárodní ochrana formou humanitárního azylu se uděluje jen v ojedinělých a velmi závažných případech. Ač žalovaný zdravotní problémy stěžovatele nezlehčuje, nejsou důvodem pro udělení humanitárního azylu.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti. Přípustnost kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jimž jsou především včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení stěžovatele (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) či absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.). V posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost přípustnou.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval tzv. přijatelností kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s., tedy otázkou, zda kasační

stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, kasační stížnost by byla nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje neurčitý právní pojem, jehož výkladem se zabývá judikatura zdejšího soudu (srov. zejména usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39). O přijatelnou kasační stížnost se bude typicky jednat v případech, kdy se kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec (či zcela) řešeny judikaturou zdejšího soudu, dále tehdy, pokud se kasační stížnost týká právních otázek dosavadní judikaturou řešených rozdílně. Kasační stížnost bude přijatelná též z důvodu potřeby učinit tzv. judikatorní odklon, případně tehdy, pokud v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad na hmotně právní postavení stěžovatele (krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu, případně hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva). Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat nejen od její přípustnosti, ale i od její důvodnosti, která je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů uváděných stěžovatelem (§ 103 odst. 1 s. ř. s.). Důvodnost kasační stížnosti přitom Nejvyšší správní soud posuzuje pouze v těch případech, kdy je kasační stížnost shledána jako přípustná a současně přijatelná. V zájmu stěžovatele tedy je v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany, vedle splnění podmínek přípustnosti a uvedení důvodů kasační stížnosti, rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost projednat jako přijatelnou. V projednávané věci, pokud jde o přijatelnost kasační stížnosti, stěžovatel upozornil na hrubé pochybení krajského soudu při výkladu hmotného práva při posuzování důvodů udělení doplňkové ochrany a současně namítl, že mu měl být udělen humanitární azyl.

Ve vztahu k otázce posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu Nejvyšší správní soud poukazuje na svůj rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, z něhož plyne, že „*smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.*“ V rozsudku ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 60/2004 - 52, pak zdejší soud konstatoval, že „*[u]stanovení § 14 zákona o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je ‘případ zvláštního zřetele hodný’ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy ‘lze udělit humanitární azyl’ představuje správní*

uvážení.“ Nejvyšší správní soud tedy pouze posuzuje, zda je rozhodnutí Ministerstva vnitra ve věci humanitárního azylu logické, nediskriminační a není v rozporu se zákazem libovůle (viz rozsudek ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). V projednávané věci Nejvyšší správní soud ze žalobou napadeného rozhodnutí ověřil, že žalovaný se otázkou naplnění důvodů pro udělení humanitárního azylu zabýval. Na základě racionálních a srozumitelných úvah dospěl k závěru, že u stěžovatele nejsou naplněny důvody zvláštního zřetele hodné pro to, aby mu byl humanitární azyl udělen. Tyto závěry pak odpovídajícím způsobem přezkoumal a potvrdil i krajský soud.

Hrubé pochybení krajského soudu při výkladu hmotného práva pak Nejvyšší správní soud v projednávané věci neshledal, ani pokud jde o stěžovatelem tvrzené nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, na základě něhož lze udělit doplňkovou ochranu. Závěry žalovaného a krajského soudu i v tomto ohledu odpovídají konstantní judikatuře Nejvyššího správního soudu. Jak již zdejší soud dovodil (viz například rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68), k udělení mezinárodní ochrany nestačí pouze reálná existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale žadateli musí v důsledku takového konfliktu hrozit reálná újma, například v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného násilí. V situacích tzv. totálního konfliktu hrozí vážná újma v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země původu či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na území této země nebo regionu jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ozbrojený konflikt nemá charakter tzv. totálního konfliktu, musí žadatel prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, *„(1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on.“* K současné bezpečnostní situaci na Ukrajině se pak zdejší soud vyjádřil například v usnesení ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17, v němž konstatoval, že *„[n]a Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako totální konflikt, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Nutno upozornit, že se jedná o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“* Žalovaný i krajský soud se pak dostatečně zabývali též tvrzenou „individualizovanou“ vážnou újmu stěžovatele způsobenou ozbrojeným konfliktem na Ukrajině. K tomu lze pouze poznamenat, že samotné odmítání vojenské služby, byť by její výkon byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu, není azylově relevantní důvodem (viz například rozsudek ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49). Pokud pak jde o vzájemnou souvislost ozbrojeného konfliktu na Ukrajině a zdravotního stavu stěžovatele, zde žalovaný již v žalobou napadeném rozhodnutí přiléhavě upozornil na to, že dle samotného stěžovatele vojenský lékař sdělil jeho matce, že by stěžovatel do vojenské služby neměl být odveden, navíc prozatím ani neobdržel žádný povolávací rozkaz, což stěžovatel v žalobě ani v kasační stížnosti nezpochybnil. Stěžovatel tedy naplnění podmínek plynoucích z § 14a zákona o azylu ve smyslu shora citované judikatury správních soudů neprokázal.

Lze uzavřít, že Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, a to ani na základě tvrzení stěžovatele, ani mimo rámec jeho argumentace, a dospěl k závěru, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační stížnost proto odmítl jako nepřijatelnou podle § 104a s. ř. s.

Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. prosince 2015

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu